

De vogelaar

Tobias Karsten

Sinds een paar maanden ben ik in het bezit van een vogelgids. Op zolder had ik nog een oud verrekijkertje liggen. Geen hele beste, maar hij doet het. Ik zou mezelf beslist geen vogelaar willen noemen, maar er gaat een wereld voor me open. Het leuke is: hoe meer vogels ik bij naam ken, hoe beter ik leer kijken. Ik snap wel dat vogelaars vaak van die pretogen hebben.

Laatst zag ik een boomklever. Wat een prachtig beestje is dat! Qua bouw en zelfs qua kleur heeft hij iets weg van een ijsvogel. Maar de boomklever en de ijsvogel zijn toch makkelijk uit elkaar te halen. De laatste foerageert langs visrijk water. De boomklever is vooral op de stammen van bomen op zoek naar insecten. En het blauw van de verendracht van een ijsvogel is onmiskenbaar door z'n stralende turquoise.

Of neem het winterkoninkje. Het kleinste vogeltje, met spreekwoordelijk de grootste bek. Wat een bravoure heeft dat beestje. Het korte puntige snaveltje in verhouding tot zijn staartveertjes die licht schuin omhoog steken. Soms zit hij helemaal bovenin de kruin van een boom en zingt het hoogste lied. Gemakkelijk komt hij boven alle andere vogels uit.

Ik hoorde eens de uitspraak: 'Leer een kind de naam van een vogel en het kind ziet de vogel niet meer.' Er wordt waarschijnlijk mee bedoeld dat, als we de dingen om ons heen te snel in hokjes stoppen, we niet meer onbevangen naar de wereld kunnen kijken.

In mijn beleving gebeurt juist het tegenovergestelde: hoe meer namen van vogels ik ken, des te beter leer ik de vogels zien. Want juist als ik een vogel bijvoorbeeld de naam 'pimpelmees' geef, zie ik niet meer zomaar een vogel, maar een heel speciaal vogeltje met een heel eigen manier van doen en laten. Anders dan bijvoorbeeld een koolmees of een vuurgoudhaantje.

En misschien werkt het ook wel zo bij het observeren van mensen. Mensen zijn er ook in ontelbare soorten en maten. En door die verschillende verschijningsvormen te benoemen, leren we ze pas echt zien: het gezelschapsdier, de sporter, het zondagskind, de moeder, de einzelgänger of de huismus.

Is een geestelijk verzorger in die zin niet een beetje als een vogelaar? Hoe meer we de mens kunnen benoemen in al zijn verscheidenheid, hoe beter we hem leren zien.

T.S. Karsten MA is humanistisch geestelijk verzorger bij Defensie. E-mail: ts.karsten@mindef.nl.